

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AKTUALIJŲ PATEIKIMAS RUSAKALBIAMS SKIRTOJE LIETUVOS PERIODINĖJE SPAUDOJE

DR. VIKTOR DENISENKO

*Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
Politinės komunikacijos katedros asistentas
Assistant Professor at Department of Political Communication
Vilnius University Faculty of Communication
Bernardinų g. 11, LT-01124 Vilnius
El. paštas viktor.denisenko@kf.vu.lt*

Santrauka

Straipsnyje nagrinėjamas klausimas, kaip rusakalbiams skirtoje Lietuvos periodinėje spaudoje pateikiamos Lietuvos Respublikos Seimo darbo aktualijos. Analizuojami tyrimo, apimančio 2018 m. rugsėjo–gruodžio mėnesius, duomenys. Tyrimo objektas – trys pagrindiniai rusakalbiams skirti savaitraščiai, leidžiami Lietuvoje: „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“.

Atliekant tyrimą nustatyta, kad Seimo aktualijos šiuose leidiniuose iš esmės pateikiamos remiantis antriniais šaltiniais, dažniausiai – naujienų agentūrų BNS ir Eltos pranešimais, kitų lietuviškų medijų publikacijomis. Kartais Lietuvos parlamento darbo aktualijos nušviečiamos ir remiantis Rusijos žiniasklaidos priemonių publikacijomis, tačiau tokie atvejai nėra dažni ir nedaro esminės įtakos bendram informacijos paveikslui.

Kita vertus, nustatyta ir tai, kad publikacijose nušviečiami tik mažos Seimo narių dalies (14–23 proc. visų parlamento narių) darbai,

iniciatyvos ir komentarai. Kai kuriuose tekstuose apie Seimo darbą rašoma apibendrintai: „Seimas svarstė...“, „Seimas nutarė...“ ir pan.

Reikšminiai žodžiai: Seimas; tautinės mažumos; spauda; naujie-
nų pateikimas.

Įvadas

Visuomenė – sudėtinga visuma, kurią sudaro žmonės, turintys įvairios patirties, besivadovaujantys skirtingais interesais ir įsitikinimais. Moderniame pasaulyje vyrauja požiūris, kad vienas iš būdų pasiekti harmoningą visuomenės raidą ir atitinkamą funkcionavimą, t. y. teisinę ir socialinę lygybę, kuri „garantuoja narystę visuomenėje“¹, yra pilietinės visuomenės formavimas. Tokioje situacijoje akcentuojama būtent pilietinė tapatybė, taip pat piliečių teisės ir pareigos. Kiti požymiai yra antraeiliai, tačiau realiai žmonių tapatybė, kurią įtvirtina turimas pasas, neapsiriboja priklausymu vienos ar kitos šalies visuomenei.

Dominuojanti pilietinė tapatybė dar nereiškia, kad visi kiti įmanomi savęs identifikavimo būdai praranda reikšmę. Vienu iš stipresnių, žmogaus tapatybei poveikį darančių veiksnių išlieka asmens tautybė ir atitinkami požymiai, tarp jų ir gimtoji kalba.

Integruoti etnines (tautines) bendrijas į visuomenę – įprastinis daugelio pasaulio šalių uždavinys. Demokratiname pasaulyje jis realizuojamas remiantis pagarba etninių mažumų teisėms, jų kultūriniam ir kalbiniam savitumui. Mūsų šalyje esminis teisės aktas, užtikrinantis tautinių bendrijų teises ir laisves, yra Lietuvos Respublikos Konstitucija. Šio dokumento 25 straipsnyje pabrėžiama, kad tautybė ir kalba (kaip ir kiti požymiai) negali būti diskriminacijos pagrindas². Reikšmingas yra ir Konstitucijos 37 straipsnis, kuriame nurodoma,

¹ Seligman, A, B. *Pilietinės visuomenės idėja*. Vilnius, 2004, p. 131.

² *Lietuvos Respublikos Konstitucija*. Vilnius, 2005, p. 6.

kad „piliečiai, priklausantys tautinėms bendrijoms, turi teisę puoselėti savo kalbą, kultūrą ir papročius“³.

Prie kalbos ir kultūros puoselėjimo taip pat prisideda ir žiniasklaidos priemonės tautinių bendrijų kalbomis. Lietuvoje šioje srityje yra susiklosčiusi kiek paradoksali situacija. Statistiniais duomenimis⁴, didžiausia etninė mažuma mūsų šalyje yra lenkai, tačiau tarp informacijos ir žiniasklaidos priemonių ne lietuvių kalba populiariausias yra ne lenkiškos, bet rusiškos žiniasklaidos priemonės. Pavyzdžiui, 2017 metų duomenimis, rusakalbė radijo stotis „Rusradio LT“ buvo penktoje vietoje pagal didžiausią dienos auditorijos procentą, o lenkakalbė radijo stotis „Znad Wili“ pagal šį rodiklį atsidūrė tik 21-oje vietoje⁵. Ir žiūrint į spaudos leidinių erdvę akivaizdu, kad rusakalbiams skirtas savaitraštis „Ekspress-nedelia“ patenka⁶ į tokio pobūdžio populiariausių Lietuvos leidinių dešimtuką (užima ketvirtą vietą), bet nė vienas atitinkamas leidinys lenkų kalba negali pasigirti tokiu populiarumu.

Paiškinanti šią situaciją galima tuo, kad dalis Lietuvos etninių lenkų domisi vietinėmis žiniasklaidos priemonėmis rusų kalba, todėl ji yra pagrindinė kalba, tenkinanti mūsų šalies etninių bendrijų informacinius poreikius. Dėl šios priežasties straipsnyje dėmesys bus kreipiamas būtent į rusakalbiams skirtą spaudą, kaip galinčią daryti reikšmingą įtaką tautinėms mažumoms Lietuvoje.

Spaudos (ir plačiau – žiniasklaidos) aspektas yra gana svarbus, kalbant tiek apie etninių grupių susitelkimą, tiek apie jų integraciją į visuomenę. Benedicto Andersono nuomone, laikraštis (čia, žinoma, galima kalbėti ir plačiau apie žiniasklaidą) neatsitiktinai yra kaip priemonė, kurios skaitymas (vartojimas) kuria individų įsivaizdavi-

³ *Ten pat*, p. 8.

⁴ Statistika. *Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės*. 2017 04 27. Interneto prieiga: <<https://tmde.lrv.lt/lt/tautines-bendrijos/statistika>>.

⁵ Žiniasklaidos tyrimų apžvalga 2017, *TNS Kantar*. 2018, p. 17. Interneto prieiga: <http://www.tns.lt/data/files/Metines_apzvalgos/Kantar_TNS_Metin%C4%97_%C5%BEiniasklaidos_tyrim%C5%B3_ap%C5%BEvalga_2017m.pdf>.

⁶ *Ten pat*, p. 24.

mą apie tam tikros bendruomenės egzistavimą⁷. Kalbant paprasčiau, visi vieno laikraščio skaitytojai sudaro įsivaizduojamą bendruomenę, nes vienu ar beveik vienu ir tuo pačiu metu skaito vieną ir tą patį laikraštį. Ši metafora skatina plačiau susimąstyti apie tokiai grupei žmonių suteikiamą bendrumą. Galima teigti, kad šį bendrumą įtvirtina ir tai, kad skaitydami vieną ir tą patį laikraštį bendruomenės nariai gauna vienodą (tokią pačią) informaciją.

Jau pats „žiniasklaidos“ terminas įtvirtinta funkciją „skeisti žinią“, t. y. atlikti visuomenės informavimo prievolę. Vienaip arba kitaip šią funkciją vykdo visos žiniasklaidos priemonės, tarp jų ir kitakalbiam, tautinėms bendrijoms skirti leidiniai. Tačiau, nenutolstant nuo B. Andersono metaforos, galima teigti, kad tautinėms bendrijoms skirtos žiniasklaidos priemonės taip pat gali atlikti papildomą – integracinę funkciją, susiedamos savo auditoriją su šalies informaciniu lauku. Kartu išlieka grėsmė, kad minėta funkcija gali būti atliekama netinkamai arba aplaidžiai. Deja, negalima eliminuoti ir tokios prielaidos, kad žiniasklaidos priemonė gali tyčia kurti iškraipytą informacinio lauko ir šalies aktualios darbotvarkės vaizdą, siekdama atlikti ne integracinę, o dezintegracinę funkciją.

Šiame kontekste itin svarbu, kaip žiniasklaidos priemonėse pateikiamas valstybės institucijų darbas, nes tai leidžia žiniasklaidos priemonių vartotojams vertinti valstybės funkcionalumą. Dėl šios priežasties straipsnyje ir pasirinkta pristatyti tyrimą, kurio tikslas – išanalizuoti, kaip būtent rusakalbiamis skirtoje šalies spaudoje pateikiama Lietuvos Respublikos Seimo veikla. Atstovaujamos demokratijos organas – parlamentas gali būti interpretuojamas kaip politinis visuomenės modelis. Jis renkamas visuotinių rinkimų metu, savo atstovus į jį išrenka ir Lietuvoje gyvenantys tautinių bendrijų nariai – mūsų šalies piliečiai.

⁷ Anderson, B. *Įsivaizduojamos bendruomenės: Apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą*. Vilnius, 1999, p. 50–51.

1. Rusakalbiamis skirta Lietuvos spauda

Lietuvos spauda rusų kalba, arba plačiau – žiniasklaida, nedažnai sulaukia dėmesio. Mokslinė prasme ji egzistuoja tam tikroje pilkojoje zonoje, kuri yra itin prastai iširta. Šiai spaudai skirtas vos vienas kitas mokslinis tekstas. 2009 metais Birutė Sinočkina straipsnyje „Spauda rusų kalba posovietinėje Lietuvoje: permainingą dinamiką“ pabrėžė, kad anuomet didžiausias darbas nagrinėjant rusų spaudą Lietuvoje buvo atliktas žurnalistės Ninos Mackevič⁸. Čia kalbama apie minėtos autorės straipsnį „Rusų spauda Lietuvoje“, kuris buvo paskelbtas Rusų kultūros centro tinklalapyje 1997 metais, tačiau dabar internetinėje erdvėje yra nepasiekiamas. Prie mokslinių tekstų, nagrinėjančių rusakalbiamis skirtą žiniasklaidą Lietuvoje, pirmiausia galima priskirti jau minėtą B. Sinočkinos straipsnį, kai kuriuos kitus N. Mackevič darbus⁹ ir šio straipsnio autoriaus 2009 metais almanachui „Žurnalistika“ parengtą apžvalgą¹⁰.

Esminės tendencijos, susijusios su rusakalbiamis skirta Lietuvos spauda, yra gana natūralios – mažėja tokio pobūdžio leidinių skaičius, o tai susiję su bendra šių leidinių auditorijos mažėjimo tendencija. B. Sinočkina nurodo, kad rusakalbiamis skirtą Lietuvos spaudą skaito ne tik vietiniai etniniai rusai, bet ir kitų etninių mažumų atstovai rusakalbiai, tačiau reikšmingesnis tokio pobūdžio leidinių auditoriją apibūdinantis požymis yra tas, kad tai dažniausiai yra vyresnio amžiaus žmonės¹¹.

Rusakalbiamis skirtos spaudos laukas Lietuvoje yra natūraliai susitraukęs iki kelių leidinių. 2007 metais B. Sinočkina, remdamasi visuomenės nuomonės apklausomis ir jose minimais leidiniais, konstatavo,

⁸ Sinočkina, B. Spauda rusų kalba posovietinėje Lietuvoje: permainingą dinamiką. *Etniškumo studijos*. 2007, Nr. 2, p. 124.

⁹ P vz., Mackevič, N. Jų lieka tik trys... (Lietuvos rusakalbė spauda). *Slovo.ru: Baltijskij akcent*. 2010, №. 1–2.

¹⁰ Denisenko, V. Nuo salos iki kontinento. *Žurnalistika*. 2009, p. 151–163.

¹¹ Sinočkina, B. *Min. veik.*, p. 131.

kad iš esmės kalbama apie keturis leidinius – tuo metu tai buvo laikraščio „Respublika“ versija rusų kalba, du leidiniai, kurie daugiausia perspausdindavo Rusijos žiniasklaidos straipsnius, „Litovskij kurjer“ ir „Obzor“, taip pat ir populiarius reklaminis-informacinis leidinys „Ekspress-nedelia“¹². Būtina paminėti, kad čia kalbama apie nacionalinio lygmens leidinius, regioninės spaudos pavyzdžiai nenagrinėjami¹³.

Panašų rusakalbiams skirtos spaudos situacijos vertinimą kiek vėliau išdėstė ir N. Mackevič. Ji pažymėjo, kad dabar skaitytojams iš esmės tenka rinktis iš trijų pagrindinių leidinių rusų kalba. Jos minimi leidiniai yra tie patys: „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“¹⁴. Žinoma, rusakalbiams skirtos spaudos laukas Lietuvoje neapsiriboja vien šiais savaitraščiais. N. Mackevič savo tekste mini ir kitą rusų kalba leidžiamą leidinį „Pensioner“, tačiau būtent trys minėti laikraščiai akivaizdžiai sudaro šiandien Lietuvos rusakalbiams skirtos spaudos branduolį, todėl toliau daugiausia dėmesio šiame tekste bus skirta būtent jiems.

Pateikime trumpą minėtų leidinių apibūdinimą.

B. Sinočkinos teigimu, „Litovskij kurjer“ yra leidinys, skirtas „kiek jaunesniems ir labiau pasiturintiems“, daugiau į Lietuvos visuomenę socialiai integruotiems skaitytojams¹⁵. Jos vertinimu, šį leidinį skaito tie, kurie moka ir lietuvių kalbą, bet skaityti gimtąją kalbą jiems yra patogiau.

„Obzor“ vertinamas kaip leidinys mažiau pasiturintiems skaitytojams, kurie prastai moka lietuvių kalbą arba išvis jos nemoka¹⁶.

Kaip ir minėta, savaitraštis „Ekspress-nedelia“ buvo vertinamas kaip reklaminis-informacinis leidinys. Toks vertinimas anuo metu buvo gana taiklus, atsižvelgiant į tai, kad jis buvo pradėtas leisti kaip

¹² *Ten pat*, p. 127.

¹³ Prie vietinės rusakalbiams skirtos spaudos pavyzdžių galima priskirti Visagine leidžiamą laikraštį „Sugardas“ ir kitus panašaus pobūdžio leidinius.

¹⁴ Mackevič, N. *Min. veik.*, p. 292.

¹⁵ Sinočkina, B. *Min. veik.*, p. 139.

¹⁶ *Ten pat*, p. 139.

populiaraus leidinio „Savaitė su TV“ analogas rusų kalba¹⁷. Tačiau iki mūsų dienų šis laikraštis nuėjo gana rimtą evoliucinį kelią ir tapo iš esmės pagrindiniu informaciniu ir pramoginiu spausdintiniu leidiniu rusų kalba Lietuvoje. Šiandien „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“ gali būti vertinami kaip lygiaverčiai leidiniai.

Tačiau aptariant rusakalbams skirtą spaudą Lietuvoje būtina paminėti ir dar vieną svarbų aspektą, kuris yra reikšmingas pabrėžiant šiame straipsnyje pristatomo tyrimo aktualumą. Nagrinėti rusakalbams skirtos spaudos veiksnį neįmanoma neatsižvelgiant į dabartinę geopolitinę situaciją ir aiškia įtampą tarp Rusijos ir vadinamojo Vakarų pasaulio, kuriam šiandien priklauso ir Lietuva.

Hansas J. Morgenthau įvardijo kalbos veiksnį kaip „tautinės narystės markerį“¹⁸, pasak jo, šis veiksnys lemia, kurios tautos dalimi žmogus jaučiasi ir atitinkamai su kokia valstybe ir jos galia gali save asocijuoti. Justina Olędzka, nagrinėdama rusų kalbą kaip geopolitinės įtakos įrankį, pažymi, kad kalba gali būti politizuojama, o to pasekmė – galimybė formuoti „nacionalinį vieningumą“ ir „kitus politinės komunikacijos tipus“¹⁹. Taip Lietuvos spauda rusų kalba atsiduria savotiškoje lojalumo (Rusijai ir (ar) Lietuvai) kryžkelėje. Ši pastaba nėra vien teorinio pobūdžio. Dar 2008 metais, nagrinėdamas laikraščių „Litovskij kurjer“ ir „Obzor“ publikacijas, Nerijus Maliukevičius konstatavo, kad ne tik Rusijos aktualijos, bet ir dalis Lietuvai svarbių temų šiuose leidiniuose buvo pateikiama pagal Rusijos žiniasklaidos priemonių publikacijas²⁰.

Susiklosčiusią situaciją dėl minėtų leidinių (ne)lojalumo Lietuvai pastebi ir kiti šaltiniai. 2014 metais Valstybės saugumo departamen-

¹⁷ Mackevič, N. *Min. veik.*, p. 292.

¹⁸ Morgenthau, H. J. *Politika tarp valstybių: kova dėl galios ir taikos*. Vilnius, 2011, p. 194.

¹⁹ Olędzka, J. Russian Language as a Tool of Geopolitical Influence. *Yearbook of the Institute of East-Central Europe*. 2017, Vol. 15, Issue 3, p. 138.

²⁰ Maliukevičius, N. *Rusijos informacijos geopolitikos potencialas ir sklaida Lietuvoje*. Vilnius, 2008, p. 117.

tas paskelbė grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui vertinimą. Jame savaitraščiai „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“ paminėti tarp Rusijos įtakos įrankių. Buvo pabrėžiama, kad juose „pateikiamos informacijos turinys Lietuvos užsienio politikos, istorijos, energetikos, tautinių mažumų klausimais atitiko Rusijos viešojoje erdvėje formuotas nuostatas Lietuvos atžvilgiu“²¹. Šiame kontekste klausimas, kaip minėtose žiniasklaidos priemonėse buvo pateikiamas vienos iš šalies valdžios institucijų – Seimo darbas, yra ypač aktualus.

2. Seimo aktualijų pateikimas politinės komunikacijos kontekste

Dar vienas aspektas, kurį būtina aptarti prieš pateikiant konkrečius tyrimo rezultatus, – tai klausimas, susijęs su tuo, kokią vietą informacijos apie valdžios institucijų darbą pateikimas užima politinės komunikacijos sferoje. Iš esmės ši pokalbį reikėtų pradėti nuo bendro požiūrio į žurnalistiką ir jos funkcijas politinėje komunikacijoje, juo labiau kad žodį „pateikimas“ šiame kontekste interpretuojame kaip informacijos (naujienų) paskelbimą (publikavimą) visuomenės informavimo priemonėse.

Viena iš esminių žiniasklaidos užduočių yra informuoti visuomenę. Atitinkamai ir žurnalistika apibrėžiama kaip „profesinė veikla, pagrįsta visuomeniškai svarbios informacijos rinkimu, tyrimu, apdorojimu ir periodiniu platinimu“²². Galima diskutuoti, kokia informacija iš tikrųjų yra aktuali visuomenei, tačiau egzistuoja bendras sutarimas, kad informacija apie politinius procesus turi atitinkamą svarbos visuomenei požymį, nes dažniausiai yra susijusi su procesais, kurie vienaip ar kitaip veikia žmonių, t. y. visuomenės narių, gyvenimą.

²¹ *Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas*. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas. Vilnius, 2015, p. 11. Interneto prieiga: <<https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2016/10/Gresmiu-vertinimas-2014.pdf>>.

²² *Žurnalistikos enciklopedija*. Vilnius, 1997, p. 588.

Pagal klasikinę Jurgeno Habermaso teoriją, tiek valdžia (politinis laukas), tiek visuomenė yra vadinamosios viešosios sferos dalyvės. Čia vyksta šių dviejų subjektų sąveika. J. Habermaso teigimu, žiniasklaida irgi yra svarbi viešosios sferos institucija²³. Ji atlieka tarpininkės vaidmenį suteikdama erdvę viešosioms diskusijoms, darydama poveikį visuomenės nuomonei ir pan.

Kaip svarbi tarpininkė tarp politikos sferos ir visuomenės žiniasklaida taip pat įtraukiama į politinės komunikacijos erdvę. Pažymima, kad politinė žurnalistika pati savaime yra politinės komunikacijos dalis²⁴. Lauras Bielinis akcentuoja, kad „valdžia šiuolaikinėje demokratinėje visuomenėje reiškiasi per komunikaciją ir priklauso nuo komunikacinės iniciatyvos“²⁵. Kitaip sakant, žiniasklaida yra gyvybiškai svarbi politiniam laukui, ji suteikia valdžiai galimybę viešinti sprendimus ir tikrinti atitinkamą visuomenės reakciją į valdžios veiksmus, o ją parodo toje pačioje žiniasklaidoje publikuojamos visuomenės nuomonės apklauso.

Žiniasklaida ir pati gali daryti poveikį tiek valdžios, tiek visuomenės veiksmams. Pavyzdžiui, Brianas McNairas žiniasklaidą vadina „lemiama aplinkos, kurioje vykdoma politika, dalimi“, ir kalba apie tai, kad pačią žiniasklaidą galima interpretuoti kaip politikos veikėją (angl. *political actor*)²⁶. L. Bielinis labiau pabrėžia žiniasklaidos, kaip mus supančio pasaulio kelionių vadovo, funkciją. Jo teigimu, žiniasklaidos uždavinys yra pateikti realybės paveikslą, kuriuo remdamiesi žmonės darytų sprendimus²⁷.

Su tais sprendimais, kuriuos priima visuomenės nariai, yra tiesiogiai susijęs rinkimų procesas. Demokratinėse valstybėse tai yra vi-

²³ Habermas, J. The Public Sphere: An Encyclopedia Article. *New German Critique*. 1974, p. 53.

²⁴ Neveun, R.; Kuhn, E. *Political Journalism: New Challenges, New Practice*. London, 2007, p. 1.

²⁵ Bielinis, L. *Rinkiminių technologijų įvadas*. Vilnius, 2000, p. 104.

²⁶ McNair, B. *An Introduction to Political Communication*. London, 2011, p. 67.

²⁷ Bielinis, L. *Min. veik.*, p. 107.

suomenės disponuojamos politinės galios realizavimas, perteikiant šią galią renkamiems visuomenės atstovams. Šiuo atveju svarbus yra parlamento, kaip tiesiogiai visuotiniuose rinkimuose renkamos valdžios institucijos, vaidmuo. Visuomenės atstovai – piliečiai savo balsais nustato šalies valdžios konfigūraciją tam tikram laikotarpiui ir „lemia politinio elito kismą“²⁸.

Galima kalbėti ir apie koreliaciją tarp žiniasklaidos vartojimo ir politinio aktyvumo. Tokį reiškinį akcentuoja Laima Nevinskaitė, pasak jos, „dažnesnis laikraščių skaitymas yra susijęs su aktyvesniu balsavimu rinkimuose ir su domėjimusi politika“²⁹. Būtina paminėti, kad tokia išvada yra susijusi ne su žiniasklaidos vartojimu apskritai, o, kaip ir minėta, – laikraščių skaitymu. Minimo tyrimo išvadose pažymima, kad Lietuvos gyventojai yra labiau linkę žiūrėti televiziją, su kuo sietinas ir gana menkas mūsų visuomenės politinis raštingumas. Taigi galima daryti prielaidą, kad ir rusakalbiams skirtų laikraščių, pasirinktų tyrimo objektu, skaitytojai potencialiai yra politiškai aktyvesni negu tautinių bendrijų atstovai, besirenkantys kitokias medijas.

Pabrėžiama ir tai, kad žiniasklaidos kokybės veiksnys užima svarbią vietą formuojant visuomenės požiūrį ir santykį su valdžia. L. Nevinskaitė yra konstatavusi, kad „žiniasklaidos nesugebėjimas kokybiškai atlikti savo vaidmens yra vienas iš veiksnių, lemiantis mažą Lietuvos gyventojų pilietinį raštingumą ir pilietinį dalyvavimą, nepasitikėjimą kitais žmonėmis ir institucijomis“³⁰.

Atsižvelgiant į visa tai, tampa aišku, kad nuo to, kaip per žiniasklaidos prizmę jos vartotojai mato valdžios institucijų, šiuo atveju – Seimo, veiklą, priklauso ir valdžios veiklos efektyvumo vertinimas, pasitenkinimas ar nepasitenkinimas egzistuojančiomis valdžios struktūromis, požiūris į jų veiksmingumą ir apsisprendimas, už ką atiduoti

²⁸ Vaišnys, A. *Viešieji Seimo ryšiai su visuomene*. Vilnius, 2014, p. 24.

²⁹ Nevinskaitė, L. Žiniasklaidos vartojimas ir pilietinis raštingumas. *Neatrasta galia: Lietuvos pilietinės visuomenės žemėlapis*. Vilnius, 2006, p. 177.

³⁰ *Ten pat*, p. 196.

savo balsą per artimiausius rinkimus. Disponuojant informacija, „gyventojams lengviau daryti išvadas apie valdžios institucijų priimamus sprendimus“³¹. Suprantama, kad žiniasklaida yra ne vienintelė priemonė, kuri formuoja žmogaus požiūrį į politiką ir jos vertinimo pagrindą, tačiau jos vaidmuo šiame procese, be jokių abejonių, yra reikšmingas.

3. Seimo aktualijų pateikimas laikraščiuose „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“

3.1. Tyrimo metodo pasirinkimas

Šiame skyriuje pateikiami rezultatai, gauti atliekant empirinį tyrimą, kurio tikslas buvo išsiaiškinti Seimo veiklos nušvietimo trijuose pagrindiniuose rusakalbiams skirtuose Lietuvos laikraščiuose ypatybės. Tyrimui buvo parinktas dabartinio – XII Lietuvos Respublikos Seimo 2018 metų rudens sesijos laikotarpis (tikslus tyrimo laikas – 2018 m. rugsėjis–gruodis). Tyrimo laikotarpio pasirinkimui įtaką darė keli aspektai. Pirmiausia, buvo siekiama ištirti aktualų laikotarpį, užfiksuoti tai, kaip *šiuo metu* pasirinktuose laikraščiuose pateikiamas Lietuvos parlamento darbas³². Rudens–žiemos sezonas buvo pasirinktas atsižvelgiant į politinio gyvenimo ciklą specifiką, kurią atspindi ir Seimo darbotvarkė. Rudenį parlamento nariai grįžta prie darbų po atostogų, tai simbolizuoja ir naujo politinio ciklo pradžią.

Tyrimui pasirinkti trys populiariausi Lietuvoje leidžiami rusakalbiams skirti savaitraščiai – „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“. Gali kilti natūralus klausimas, kodėl tyrimui pasirinktos vadinamosios tradicinės medijos, kurios akivaizdžiai praranda savo pozicijas, spaudžiamos internetinių žiniasklaidos priemonių. Be to, laikraščius ir anksčiau buvo sunku pavadinti politinės komunikacijos lyderiais. Pavyzdžiui, kai kurie tyrėjai, kalbėdami apie tradicinių ir

³¹ Vaišnys, A. *Min. veik.*, p. 17.

³² Tyrimas buvo atliktas 2019 m. pavasarį.

naujų medijų santykį pateikiant politines naujienas, tarp tradicinių žiniasklaidos kanalų pirmiausia išskiria televiziją, o laikraščiai nėra net paminėti³³. Nepaisant to, laikraščių tekstų analizės pasirinkimą šiuo atveju galima argumentuoti faktu, kad minėtų leidinių auditorija yra specifinė, jos branduolį sudaro vyresnio amžiaus žmonės, mažai besinaudojantys naujausiomis medijomis ir tradiciškai pasitikintys spausdintinės žiniasklaidos priemonėmis.

Tyrimo metu buvo atlikta atitinkamų publikacijų, skirtų Lietuvos Respublikos Seimo veiklos aktualijoms, atranka ir analizė. Tyrimo metodu pasirinkta dokumentų (šiuo atveju – laikraščių publikacijų) turinio ir teksto analizė, t. y. iš esmės buvo naudojamos dvi mokslo priegos, viena kurių yra kiekybinė (t. y. turinio analizė), o kita – kokybinė (t. y. teksto analizė), kurioje dėmesys skiriamas ne tam tikrų elementų pasikartojimui tekste, bet „žodžių ar vaizdų reikšmei“³⁴. Kokybinis metodas buvo pasitelktas siekiant nuodugniau pažvelgti į nagrinėjamą problematiką ir atlikti įvairiapusę atrinktų tekstų analizę³⁵.

Skirtingų metodų pasirinkimas gali kelti tam tikrų klausimų, tačiau jis yra priimtinas socialiniuose moksluose, kuriuose pripažįstamas *mišraus metodo* (angl. *mixed metod*) priimtinumumas, nes, pasirinkus tik vieną metodą – kiekybinį ar kokybinį, ne visada gaminami tikslūs rezultatai³⁶. Analizuojant tekstus svarbu ne tik kas yra pasakyta, bet ir *kaip* tai pasakyta, arba, kitais žodžiais, – turinio ir jo pateikimo formos sąveika³⁷, juo labiau kad politinės komunikacijos specialistai pabrėžia, jog poveikį pranešimui ir jo interpretacijai gali

³³ Gurevitch, M.; Coleman, S.; Blumler, J. G. Political Communication: Old and New Media Relationships. In Graber, Doris A. (ed.). *Media Power in Politics*. Washington, 2011, p. 45–57.

³⁴ Tidikis, R. *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*. Vilnius, 2003, p. 494.

³⁵ Kardelis, K. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Šiauliai, 2005, p. 229.

³⁶ Gorman, G. E.; Clayton, P. *Qualitative Research for the Information Professional. A Practical Handbook*. London, 2005, p. 12.

³⁷ Coffey, A.; Atkinson, P. *Making Sense of Qualitative Data. Complementary Research Strategies*. London, 1996, p. 83.

daryti net tai, kokį žanrą žurnalistas pasirinko vienai ar kitai aktualijai nušviesti³⁸.

3.2. Seimo aktualijų pateikimo laikraštyje „Litovskij kurjer“ ypatumai

Į tyrimo imtį pateko 18 savaitraščio „Litovskij kurjer“ numerių, pasirodžiusių 2018 m. rugsėjo–gruodžio mėnesiais. Juose buvo rastos 52 publikacijos, susijusios su Seimo veikla, ją pateikiančios ir reprezentuojančios. T. y. galima teigti, kad vidutiniškai kiekviename „Litovskij kurjer“ numeryje buvo galima rasti maždaug tris publikacijas, susijusias su Lietuvos parlamento darbais ir aktualijomis.

Šiek tiek daugiau negu pusėje iš tyrimui atrinktų publikacijų (28) su Seimo veikla susijusios naujienos pateikiamos suasmeninant, t. y. tekste galima aptikti parlamento deputato, su kuriuo susijusi viena ar kita iniciatyva, vardą ir pavardę, kartais – įvairių parlamentarų komentarų. Tačiau 24 tekstuose iš 52 Seimas pateikiamas kaip nuasmeninta institucija (vartojamos formuluotės „Seimas priėmė sprendimą...“, „Seimas balsavo dėl...“).

Iš viso publikacijose minima 20 Seimo narių³⁹ (žr. Priedą). Pastebima, kad dažniau už kitus publikacijose minimas Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis, taip pat šiuo atžvilgiu tarp lyderių yra ir valdančiosios partijos pirmininkas Ramūnas Karbauskis. Kiti Seimo nariai minimi nereguliariai, dauguma jų – vos vieną kartą. Atsižvelgiant į tai, kad publikacijose paminėti tik 20 Seimo narių iš 141, galima konstatuoti, jog tiriamuoju laikotarpiu „Litovskij kurjer“ skaitytojai galėjo

³⁸ Salgado, S. The media of political communication. In Reinemann, Carsten (ed.). *Political Communication*. Berlin, 2014, p. 81.

³⁹ Būtina akcentuoti, kad čia ir toliau į sąrašą neįtraukiamas Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis. Nors jis ir priskiriamas prie parlamento narių, Ministro Pirmininko veikla pirmiausia asocijuojasi su kitos valdžios šakos – Vyriausybės veikla. Taip pat Priede esančioje 2 lentelėje į minimų Seimo narių skaičių nėra įtrauktas Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis, nes jis oficialiai nepriklauso jokiai frakcijai.

„pamatyti“ tik 14 proc. Seimo narių darbą (ir ne visada kalbama apie politinę parlamentarų veiklą, nes, pavyzdžiui, Petro Gražulio vardo paminėjimas buvo susijęs su šį Seimo narį lydėjusiu skandalu, kilusiu dėl jo asmeninio gyvenimo).

Nagrinetų publikacijų apie Seimo veiklą tonas iš esmės yra neutralus. Dominuoja nuasmeninti informaciniai pranešimai apie Seimo priimtus nutarimus. Taip pat beveik nepasitaiko autorinių tekstų, skirtų Seimo veiklai. Labai dažnai neįmanoma nustatyti pirminio informacijos šaltinio, iš kurio gauta viena ar kita naujiena apie Seimą, tačiau yra aišku, kad tokio pobūdžio tekstai gaunami arba iš naujienų agentūros BNS, arba iš kitų žiniasklaidos šaltinių (ši informacija bendrai nurodoma atitinkamo laikraščio puslapio apačioje, nedetalizuojant, iš kur naujiena gauta).

Tyrimo metu šiame leidinyje nebuvo aptikta nagrinėjamos temos tekstų, kuriuos būtų galima priskirti prie propagandinių ar turinčių panašių elementų. Tik viename iš negausių autorinių tekstų buvo rasta smarki Seimo nutarimo, susijusio su vaikų teisių apsauga, kritika, kurioje galima išvelgti ir ksenofobinių elementų bei propagandos naratyvams būdingą karingą apeliaciją į vadinamąsias tradicines vertybes⁴⁰. Šio teksto autorė pati yra politikė, Vilniaus tarybos narė Romualda Paševceckaja.

3.3. Seimo aktualijų pateikimo laikraštyje „Obzor“ ypatumai

Analizuojamu periodu pasirodė 18 laikraščio „Obzor“ numerių. Iš jų buvo atrinktos 47 publikacijos, skirtos Seimo ir Seimo narių veiklai. Nurodytu periodu viename laikraščio „Obzor“ numeryje vidutiniškai buvo 2,6 teksto, skirto Lietuvos parlamento darbui ir aktualijoms.

Leidinyje „Obzor“ išvelgiama panaši tendencija, kaip ir kituose tirtuose laikraščiuose. Iš 47 tekstų 29-iose buvo įvardijamas vienas

⁴⁰ Пашевецкая, Р. Большевизм, как основа ювенальной юстиции. *Litovskij kurjer*. №. 44 (1236), 2018, 1–7 ноября, с. 2.

ar keli Seimo nariai ir pateikiamos jų iniciatyvos ar komentarai. Atitinkamai 18-oje tekstų Lietuvos parlamento veikla buvo nušviečiama nuasmenintai, kalbant apie visos institucijos darbą ar sprendimą.

Galima pasakyti, kad populiariausias politikas publikacijose apie Seimo darbą buvo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partijos pirmininkas R. Karbauskis (žr. Priedą). Maždaug du *kartus rečiau buvo minimas* parlamento pirmininkas V. Pranckietis ir kiti Seimo nariai. Dauguma politikų yra minimi tik po vieną kartą. Iš viso nagrinėtose publikacijose minimi tik 22 Seimo nariai (iš 141), o tai leidžia teigti, kad šio laikraščio skaitytojai nagrinėjamu laikotarpiu gavo informacijos apie 15 proc. Seimo narių darbą.

Analizuotų publikacijų tonas iš esmės yra neutralus. Panašiai kaip ir leidinyje „Litovskij kurjer“, didžioji dauguma tekstų yra perspausdinta iš kitų šaltinių, tarp kurių dominuoja naujienų agentūrų pranešimai.

Kaip reikšmingą aspektą reikia paminėti tai, kad „Obzor“ publikacijose, skirtose Seimo veiklai, dalis informacijos yra perspausdinta iš Rusijos naujienų agentūros „Regnum“. Tarp tokių publikacijų – informacija apie tai, kad Lietuvos parlamentas grįžta prie darbų rudens sesijoje⁴¹, ar apie Seimo sprendimą leisti iki 2024 metų išpirkti laivą „Independence“, atliekantį suskystintųjų dujų terminalo funkciją⁴². Tačiau ir minėtos publikacijos, parengtos pagal „Regnum“ informaciją, yra gana neutralios, be išreikštų propagandos požymių.

3.4. Seimo aktualijų pateikimo laikraštyje „Ekspress-nedelia“ ypatumai

18-oje analizuotų laikraščio „Ekspress-nedelia“ numerių pasirinktu tyrimo laikotarpiu buvo rastos 76 publikacijos, skirtos Seimo

⁴¹ Парламент взялся за работу. *Obzor*. № 37 (1131), 2018, 13–19 сентября, с. 2.

⁴² Сейм разрешил выкупить терминал СПГ. *Obzor*. № 51 (1145), 2018, 20–27 ноября, с. 2.

ir Seimo narių darbo temoms. Tai yra pastebimai daugiau nei kituose analizuotuose leidiniuose. Vienam „Ekspress-nedelia“ numeriui vidutiniškai tenka 4 publikacijos apie Lietuvos parlamento darbą.

Šias publikacijas, kaip ir kitais atvejais, galima suskirstyti į tas, kuriose yra minimi konkretūs parlamento nariai, ir tas, kuriose Seimas pristatomas apibendrintai – kaip institucija. Savaitraštyje „Ekspress-nedelia“ dominuoja labiau suasmenintos (minint konkrečių parlamentarų vardus ir pavardes, jų iniciatyvas ir kalbas) publikacijos apie Seimo darbą. Tokio pobūdžio tekstų buvo 61 iš 76. Atitinkamai tiriamuoju laikotarpiu buvo 15 publikacijų, kuriose apie Lietuvos parlamentą kalbama apibendrintai.

Galima pabrėžti, kad „Ekspress-nedelia“ publikacijose (žr. Priedą) minima daugiau Seimo narių nei kituose nagrinėtuose leidiniuose. Taip pat daugiau nei pusė jų minimi ne po vieną kartą, skirtingai nei laikraščiuose „Litovskij kurjer“ ir „Obzor“. Absoliutus lyderis šiuo atveju yra Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas R. Karbauskis, nuo jo pagal paminėjimų skaičių tik šiek tiek atsilieka opozicinės Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos lyderis Gabrielius Landsbergis. Iš viso „Ekspress-nedelia“ publikacijose minimi 32 parlamentarai. Tai leidžia teigti, kad šio leidinio skaitytojai analizuojamu laikotarpiu „matė“ apie 23 proc. Seimo narių darbus ar su jų veikla susijusią informaciją. Tad Seimo veikla šiame leidinyje nušviečiama gerokai plačiau nei kituose mūsų pasirinktuose laikraščiuose.

„Ekspress-nedelia“ publikuoja ir daugiau autoriinių straipsnių. Čia galima rasti šio leidinio žurnalistų darytų interviu su pagrindiniais Lietuvos politinio lauko dalyviais⁴³.

Dalis autoriinių „Ekspress-nedelia“ tekstų yra anoniminiai. Pavyzdžiui, trečiame leidinio puslapyje tradiciškai publikuojami satyrinio pobūdžio tekstai (feljetonai), pasirašomi slapyvardžiu „Jar. Siurov“.

⁴³ Pvz., Юркиявичене, Е. Р. Карбаускис: «Сложно остановить скорый поезд фейковых новостей». *Ekspress-nedelia*. №. 49 (1139), 2018, 6 ноября, с. 16–17.

Šio leidinio redakcinės skiltys pasirašomos tiesiog EN⁴⁴ (t. y. „Ekspress-nedelia“). Minėtose skiltyse publikuojami tekstai būna aštresnio, kritiškesnio pobūdžio.

Pavyzdžiui, feljetone „Nejaugi rusai neina?“⁴⁵ yra išjuokiamas Lietuvos susirūpinimas dėl nacionalinio saugumo ir pastangos didinti gynybos finansavimą. Kritikos objektas – parlamentinių partijų susitarimas dėl šalies gynybos politikos.

Kitos publikacijos apie Seimo veiklą savaitraštyje „Ekspress-nedelia“, kaip ir leidiniuose „Litovskij kurjer“ bei „Obzor“, parengtos pagal naujienų agentūrų informaciją, perspausdintos iš kitų lietuviškų leidinių (pvz., „Respublika“, „Vakaro žinios“), taip pat ir iš savaitraščiui „Ekspress-nedelia“ giminingo leidinio „Savaitė“ (UAB „Savaitės Ekspresas“, kuri leidžia savaitraštį „Ekspress-nedelia“, ir UAB „Savaitė“, kuri leidžia žurnalą „Savaitė“, turi bendrą akcininką – Aleksandrą Maceiną⁴⁶). Savaitraštyje „Ekspress-nedelia“ Seimo darbo aktualijų pateikimas yra mažiau neutralus nei kituose nagrinėtuose leidiniuose, pastebima stipresnė politinių sprendimų kritika.

3.5. Seimo aktualijų pateikimo palyginimas

Šiuose trijuose laikraščiuose „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“ Lietuvos Respublikos Seimo aktualijų pateikimo principai ir strategijos yra panašios. Parlamento darbas pristatomas publikacijose, dažniausiai parengtose pagal antrinius šaltinius. Laikraščiuose „Litovskij kurjer“ ir „Obzor“ ši tendencija yra dominuojanti. Savaitraštyje „Ekspress-nedelia“ dalis straipsnių, skirtų Seimo

⁴⁴ P vz., Кто заработал на финансовом кризисе? *Ekspress-nedelia*. №. 40 (1130), 2018, 4 октября, с. 15.

⁴⁵ Суров, Я. Неужели русские не идут? *Ekspress-nedelia*. №. 35 (1125), 2018, 30 августа, с. 3.

⁴⁶ Informacija pagal duomenis apie žiniasklaidos priemonių savininkus, pateiktus portale www.stima.info

aktualijoms, yra originalūs, t. y. kalbama apie autorinius straipsnius, nors autoriaus tapatybė ir ne visada atskleidžiama.

Pranešimų apie parlamento darbą pagrindą sudaro naujienų agentūrų (BNS, Eltos) skelbiama informacija. Tačiau pateikiant Seimo darbą yra naudojami ir kiti šaltiniai, tarp jų ir tiesiogiai susiję su Rusija (pvz., „Regnum“).

Laikraščiuose „Litovskij kurjer“ ir „Obzor“ parlamento darbas iš esmės nušviečiamas neutraliai. Leidinyje „Ekspress-nedelia“ pasitaiško ir kritinio pobūdžio tekstų, ypač tarp originalių straipsnių. Tyrimo metu nepasitaiškė publikacijų, kurias būtų galima aiškiai priskirti prie propagandos ar dezinformacijos kategorijos⁴⁷.

Vertinant, kokių politinių jėgų atstovai naujienose apie Seimą minimi dažniausiai, galima palyginti ir tai, kokių politinių srovių atstovai buvo matomiausi minėtuose leidiniuose tyrimo laikotarpiu.

Laikraštyje „Litovskij kurjer“ dažniausiai buvo minimi Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos atstovai (iš viso minėti 7 atstovai ir Seimo Pirmininkas V. Pranckietis, kuris buvo išrinktas į parlamentą kaip Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atstovas). Antroje vietoje – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija (minėti 5 jos atstovai).

Laikraštyje „Obzor“ daugiausia dėmesio buvo skirta Mišrios Seimo narių grupės darbui (minimi 6 šios frakcijos atstovai). Šiuo aspektu „Obzor“ išsiskiria iš kitų. Antroje vietoje pagal paminėjimų skaičių atsidūrė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos atstovai

⁴⁷ Tačiau tai nereiškia, kad minėtuose leidiniuose nėra Kremliaus remiamos propagandos pėdsakų. Kitų temų pateikimo laikraščiuose „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“ tyrimai rodo, kad tokio pobūdžio informacija minėtuose laikraščiuose yra pateikiama. Žr., pvz., tyrimą apie nacionalinio ir regioninio saugumo diskurso formavimą šiuose leidiniuose: Denisenko, V. Regional and National Security Discourse in the Local Russian Media in Lithuania. *ICELDS*, 2019 m. birželio 11 d. Interneto prieiga: <<http://www.icelds.org/2019/06/11/regional-and-national-security-discourse-in-the-local-russian-media-in-lithuania/?fbclid=IwAR39ms3SiF-EdJaLSOC-7AP8Lwt-6xAbUFi7IMcjpC-Ylpg0tNY1F4wkEI0>>.

(iš viso minėti 4 atstovai ir Seimo Pirmininkas V. Pranckietis), o trečioje – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nariai (4 deputatai).

Leidinyje „Ekspress-nedelia“ Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos atstovai sulaukė daugiausia dėmesio (tiriamuoju laikotarpiu paminėta 13 deputatų). Antroje vietoje – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos nariai (iš viso minėti 9 atstovai ir Seimo Pirmininkas V. Pranckietis).

Verta akcentuoti ir tai, kad tyrimas neparodė jokio išskirtinio ar didesnio dėmesio Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcijai, kurios vienas tikslų yra atstovauti tautinėms bendrijoms parlamente. Laikraštyje „Litovskij kurjer“ tiriamuoju laikotarpiu buvo minėti du šios frakcijos deputatai – tiek pat, kaip ir Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos ar Lietuvos socialdemokratų darbo frakcijos atstovai. Laikraštyje „Obzor“ irgi buvo paminėti du Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcijos nariai, o „Ekspress-nedelia“ tiriamuoju laikotarpiu apie šios frakcijos deputatus nerašė.

Išvados

Dėmesys tautinių mažumų žiniasklaidai yra svarbus, nes ji gali būti tiek integracijos, tiek dezintegracijos (tautinės bendrijos užsidarymo savotiškame gete) veiksnys. Vienu iš svarbesnių integracijos aspektų šiame kontekste tampa tai, kaip tokios žiniasklaidos priemonės informuoja savo auditoriją apie politinį šalies gyvenimą ir politinių šalies institucijų darbą.

Lietuvos Respublikos Seimo darbo aktualijos buvo pasirinktos pateikiamam tyrimui dėl tos priežasties, kad parlamentas yra viena reikšmingiausių politinių institucijų demokratinėje valstybėje. Į Seimą galima žiūrėti kaip į savitišką politinį visuomenės modelį, nes piliečiai renka savo atstovus į parlamentą tiesiogiai.

Tyrimo rezultatai parodė, kad Lietuvos rusakalbiamis skirtų laikraščių „Litovskij kurjer“, „Obzor“ ir „Ekspress-nedelia“ skaitytojai dažniausiai gauna neutralią ir subalansuotą informaciją apie Seimo aktualijas. Kiek kritiškesnis požiūris į parlamento darbą išryškėjo tik leidinyje „Ekspress-nedelia“.

Informacijos apie Seimo aktualijas pagrindą sudaro antrinė medžiaga, perspausdinta iš kitų lietuviškų žiniasklaidos priemonių ir naujienų agentūrų (BNS, Eltos). Tai leidžia daryti išvadą, kad tirtų laikraščių auditorija apie Seimo darbą gauna informaciją, iš esmės tapčią žinioms, kurias gauna ir kitų lietuviškų medijų vartotojai.

Tirtos žiniasklaidos priemonės, informuodamos apie Lietuvos parlamento veiklą, naudojami ir tam tikrų specifinių informacijos priemonių (lietuviško laikraščio „Vakaro žinios“, Rusijos naujienų agentūros „Regnum“ ir pan.) pranešimais, tačiau pagal šiuos šaltinius parengti tekstai sudaro nedidelę visų publikacijų apie Lietuvos parlamento veiklą dalį ir nedaro reikšmingo poveikio bendram informacijos vaizdui.

Kita vertus, negalima teigti, kad Seimo darbo aktualijos tirtose žiniasklaidos priemonėse pateikiamos itin išsamiai. Nustatyta, kad per pasirinktą keturių mėnesių laikotarpį publikacijose nušviesti tik mažos dalies parlamento narių darbai. Atitinkamai – laikraščio „Litovskij kurjer“ skaitytojai „matė“ tik 14 proc. visų Seimo narių, „Obzor“ – 15 proc., o „Ekspress-nedelia“ – 23 proc. Seimo narių. Tačiau be papildomo tyrimo neįmanoma atsakyti į klausimą, ar tai yra minėtų leidinių ypatybė, ar ši tendencija atitinka kitų Lietuvos medijų informacijos apie Seimo aktualijas pateikimo tendencijas.

PRIEDAS

1 lentelė. Lietuvos Respublikos XII Seimo nariai, tyrimo laikotarpiu leidinių publikacijose paminėti daugiau negu vieną kartą

„Litovskij kurjer“			
Vardas, pavardė	Frakcija	Paminėjimų skaičius	Pastabos
1) Viktoras Prancietis		6	Seimo Pirmininkas
2) Ramūnas Karbauskis	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	3	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partijos pirmininkas
3) Vytautas Bakas	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	2	
4) Laurynas Kaščiūnas	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	2	
5) Gabrielius Landsbergis	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	2	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos lyderis
„Obzor“			
Vardas, pavardė	Frakcija	Paminėjimų skaičius	Pastabos
1) Ramūnas Karbauskis	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	8	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partijos pirmininkas
2) Viktoras Prancietis		3	Seimo Pirmininkas

3) Vytautas Bakas	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	2	
4) Andrius Kubilius	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	2	
5) Gabrielius Landsbergis	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	2	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos lyderis
6) Naglis Puteikis	Mišri Seimo narių grupė	2	
„Ekspress-nedelia“			
Vardas, pavardė	Frakcija	Paminėjimų skaičius	Pastabos
1) Ramūnas Karbauskis	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	11	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partijos pirmininkas
2) Gabrielius Landsbergis	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	9	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos lyderis
3) Vytautas Bakas	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	5	
4) Viktoras Prancietis		5	Seimo Pirmininkas
5) Audronius Ažubalis	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	4	
6) Laurynas Kasčiūnas	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	4	

7) Ingrida Šimonytė	Tėvynės sąjungos- Lietuvos krikščionių demokratų	4	
8) Andrius Kubilius	Tėvynės sąjungos- Lietuvos krikščionių demokratų	3	
9) Mykolas Majaus- kas	Tėvynės sąjungos- Lietuvos krikščionių demokratų	3	
10) Agnė Širins- kienė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	3	
11) Simonas Gent- vilas	Liberalų sąjūdžio	2	
12) Gediminas Kirkilas	Lietuvos socialdemo- kratų darbo	2	
13) Dainius Kreivys	Tėvynės sąjungos- Lietuvos krikščionių demokratų	2	
14) Virgilijus Poderis	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	2	
15) Mindaugas Puidokas	Mišri Seimo narių grupė	2	
16) Jurgis Razma	Tėvynės sąjungos- Lietuvos krikščionių demokratų	2	
17) Artūras Skar- džius	Lietuvos socialdemo- kratų darbo	2	
18) Tomas Tomi- linas	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	2	

2 lentelė. Lietuvos Respublikos XII Seimo nariai, paminėti leidinių publikacijose (bendras skaičius pagal frakcijas)

„Litovskij kurjer“	
Frakcija	Paminėtų Seimo narių skaičius
Liberalų sąjūdžio	0
Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos	2
Lietuvos socialdemokratų darbo	2
Lietuvos socialdemokratų partijos	2
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	7
Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	5
Mišri Seimo narių grupė	1
„Obzor“	
Frakcija	Paminėtų Seimo narių skaičius
Liberalų sąjūdžio	0
Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos	2
Lietuvos socialdemokratų darbo	3
Lietuvos socialdemokratų partijos	2
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	4
Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	4
Mišri Seimo narių grupė	6
„Ekspress-nedelia“	
Frakcija	Paminėtų Seimo narių skaičius
Liberalų sąjūdžio	2
Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos	0
Lietuvos socialdemokratų darbo	2
Lietuvos socialdemokratų partijos	3
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos	9
Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų	13
Mišri Seimo narių grupė	2

THE COVERAGE OF NEWS FROM SEIMAS IN LITHUANIAN RUSSIAN-LANGUAGE PERIODICAL PRESS

VIKTOR DENISENKO

Summary

Keywords: Seimas; national minorities; press; news coverage.

The article aims to analyze how local Russian-language newspapers in Lithuania are covering news from parliament (Seimas). The ground of analyzes is the research of periodical press articles from the period of September – December 2018. The subject of study is three leading Lithuanian newspapers in the Russian language – „Litovskij kurjer“, „Obzor“, „Ekspress-nedelia“.

The research showed that for covering news about the work of Seimas mentioned newspapers are using secondary sources. First of all, there are messages from news agencies – BNS, ELTA, also reprinted articles from other Lithuanian media. In some cases for coverage was used information from Russian media. On the other hand, this information had limited influence on a broader „picture“ of Seimas' work.

In the analyzed publications was presented information about works and initiatives of a quite small group of members of parliament (in „Litovskij kurjer“ „visible“ was no more than 14 % of Seimas' members, in „Obzor“ – no mere than 15 %, in „Ekspress-nedelia“ no more than 23 %). In part of the articles, parliament was presented in general - as an institution (in texts was used constructions: „Seimas discussed...“, „Seimas considered...“ etc.).

It could be concluded that the Russian-language newspapers in Lithuanian are covering news from Seimas regularly. The information about parliament work and decisions „Litovskij kurjer“, „Obzor“, „Ekspress-nedelia“ in general provides in similar way as other Lithuanian media.

Įteikta 2019 m. liepos 5 d.